

Conferentie Groene Urgentie markeert transitie

Groen onderwijs kiest duurzaamheid als leidend principe

Het aoc-onderwijs kiest met LNV en het groene bedrijfsleven zoals dat wordt vertegenwoordigd bij Aequor voor duurzaamheid als leidend principe. Ze willen een gezamenlijk transitieproces starten. Bij de conferentie Groene urgentie, 9 september in Ede, werden ambities uitgesproken en handtekeningen gezet.

Midden op het 'communicatieplein' bij Aequor in Ede is een grote zwarte tent geplaatst. Door een tunnel kom je in het binnenste waar stoelen klaar staan en presentatieschermen zijn opgesteld. Het is er donker, veilig en warm. Veelbelovend. De wereld van Aequor en het groene onderwijs lijkt in de uitbundige aankleding van deze bijeenkomst ver weg. Ook de creepy-figures die zich hybride vertes noemen, zijn buiten gebleven; groene wezens met lange wimpers, doordringende blikken en veel tentakels. Tom Bade van Triple E (economy, ecology en experience) staat al bij de microfoon. Hij is de eerste spreker van de middag. Ook in pak, net als 99 procent van de 170 aanwezigen. Leden van de colleges van bestuur van aoc's, vertegenwoordigers van het ministerie van LNV, bedrijfslevenrelaties van Aequor, de Groene KennisCoöperatie, oud-voorzitters van de AOC Raad en een enkele vertegenwoordiger uit het groene hbo of wo. Allemaal prominente mensen in de wereld van het groene onderwijs. Opinieleiders. Dat was in elk geval de bedoeling van de organisatie.

Bij binnenkomst klinkt de Earth Song van Michael Jackson. Geen willekeurige keuze, want het is 090909, de Dag van de Duurzaamheid. Duurzaamheid verwijst natuurlijk allereerst naar betrokkenheid bij de aarde. Maar het verwijst ook naar toekomstzorg en een groene instelling. Het biedt meer dan ooit kansen, is de gedachte. En dat zijn zaken die het groene onderwijs vandaag van harte wil oarmen.

Want duurzaamheid zou een leidend principe in het aoc-onderwijs moeten vormen. Bij het begin van het nieuwe schooljaar zijn de mensen die over de grote lijnen praten bij elkaar gehaald. In een conferentie die AOC Raad en Aequor hebben opgezet om een transitieproces te markeren. De sprekers en programmaonderdelen passen daarbij. De ondertekening van een manifest, de uitreiking van een WUR-publicatie over transitieprocessen naar duurzaamheid en de ver-

Manifest

Ministerie van LNV, AOC Raad (namens groen onderwijs) en Aequor (namens groen bedrijfsleven) ondertekenden op de Dag van de Duurzaamheid, woensdag 9 september, het manifest over Groene Urgentie. De ondertekenaars beloven samen activiteiten te ondernemen die moeten leiden tot een duurzamere samenleving waarin economie, ecologie en gezondheid hand in hand gaan.

Het manifest noemt bedreigingen zoals de groei van de wereldbevolking, de druk op de voedselvoorziening, de energieproblematiek, klimaatverandering, watercrisis en de afname van biodiversiteit. Er zijn prioriteiten zoals dierenwelzijn. En er zijn ook kansen, bijvoorbeeld de betekenis van groen voor zorg en gezondheid en de groeiende economische betekenis van natuur en natuurlijke elementen.

Dit allemaal vraagt om een transitie, stelt het manifest, "een proces van ondernemen en leren wat werkt en niet werkt om tot een duurzame samenleving te komen. Daarbij is het nodig om de praktijk van bedrijfsleven, onderzoek en onderwijs aan elkaar te koppelen."

"De huidige economische situatie biedt kansen om vanzelfsprekendheden te herwaarderen, nieuwe wegen in te slaan en doorbraken te bewerkstelligen. Er ontstaan kansen voor het groene bedrijfsleven om groene expertise aan te wenden in andere sectoren. Goed opgeleide medewerkers zijn daarbij essentieel."

"Deze inzichten veroorzaken bij ons een groeiend urgentiebesef. Wij denken dat het nodig is in Nederland – maar ook wereldwijd – er voor te zorgen dat duurzaamheid een vanzelfsprekend kenmerk wordt van onze samenleving en dat economie, ecologie en gezondheid voortaan hand in hand gaan. Ook denken wij dat het groene onderwijs een vliegwiel kan zijn die deze beweging in gang houdt en zelfs aanjaagt."

Wat gaat er gebeuren? AOC Raad en Aequor organiseren werkconferenties, ze kijken naar inhouden van kwalificatiedossiers en naar de opleidingen en adviseren de minister van LNV over aanpassingen. De resultaten worden ook meegenomen in de plannen van de Groene Kennis Coöperatie en de innovatieagenda. Bovendien wordt er een jaarlijkse prijs ingesteld (20.000 euro) voor het beste groen-onderwijsproject met bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid.

andering die er de afgelopen veertig jaar bij Helicon Opleidingen is geweest.

Stoer

Bij duurzaamheid gaat het om de natuur, maar "waarom is onze status als natuurbeschermer zo laag?", vraagt Bade. Hij is vandaag uitgenodigd als gids op het pad van duurzaamheid. Zijn antwoord: "we zitten in de afgeleide economie, we zijn niet stoer, we zijn geen actievoerders meer, maar we zitten in functies als advisor, strategic assistant of communication consultant.

We lopen niet meer voorop; we zijn vol-

gend geworden. Maar", zegt Bade, de weg terug ligt open. "Die sociale status kunnen we nu pakken. De recessie biedt ons die kans." Terug naar het terrein van de reële economie.

Status is ook een belangrijke motivatie voor baan- en studiekeuze, denkt Bade. Je wilt straks toch een baan met aanzien. "Het staat nu stoerder om te zeggen dat je een groen bedrijf bent gestart, dan dat je op een feestje moet vertellen dat je bij de bank werkt. Ik denk dat de sector goede papieren heeft om jongeren aan te spreken."

"Ik denk dat de sector goede papieren heeft om jongeren aan te spreken," zegt Tom Bade, Triple E. Hij spreekt voor groen onderwijs en bedrijfsleven als gids op het pad van duurzaamheid

Theo Koolen, CvB Helicon Opleidingen, begeleidt zichzelf op autoharp en zingt een lied van Bob Dylan

Stapjes

‘The future is green’, citeert Medy van der Laan, dagvoorzitter, de Amerikaanse publicist Thomas Friedman. In deze tijd van crises worden veel oplossingen gezocht in een andere omgang met de wereld. Er is weer volop politieke aandacht voor milieu en duurzaamheid. Dat is lange tijd minder geweest, maar nu komen bedrijven er vaak zelf mee. Als groen onderwijs kun je van deze situatie profiteren, je kunt daar iets mee. Dat is ook de ambitie van het ministerie van LNV. “Zonder duurzaamheid geen toekomst”, zegt Annemie Burger, directeur-generaal bij LNV, in haar toespraak. Ze vervangt minister Verburg die onwel werd bij een Kamerdebat over de Westerschelde, en die bovendien op de Dag van de Duurzaamheid vele uitnodigingen had gekregen. Burger neemt een boek over transitieprocessen in ontvangst uit handen van Martin Kropff, rector magnificus van Wageningen Universiteit. Transities

zijn grotere veranderingsprocessen die twintig of dertig jaar beslaan, zo leer ik vandaag. Het boek betreft een studie van Wageningse wetenschappers naar de processen bij de transitie naar duurzame landbouw. Het gaat dan volgens het boek om stapjes op weg naar een niet zo erg voorspelbare eindsituatie.

Meestal voorwaartse stapjes, maar soms ook achterwaarts. Dat kan beter, zo wordt geconcludeerd in het boek, als wetenschappers, overheid en bedrijfsleven daarin samen optrekken en gezamenlijk ontdekken wat het beste werkt.

Want het is mooi dat het groene onderwijs duurzaamheid tot leidend principe verheft, maar wat betekent dat? Wat wil dat zeggen voor de docenten, de onderwijsinhoud en de leerlingen? Wat moet er veranderen in het opleidingsaanbod, waar kunnen we beter samenwerken met bedrijfsleven, wetenschappers of met onderwijsinstellingen in de beroepskolom, waar zou de overheid moeten investeren?

Die vragen blijven vandaag nog liggen. Want de Groene Urgentie is ook het startpunt van een serie verkenningen die de AOC Raad en Aequor gaan organiseren om daar antwoord op te krijgen. Dat moet leiden tot een advies dat zal worden aangeboden aan de minister van LNV. Hier blijft het bij intenties, ambities en handtekeningen.

Durven

Ruimte is er bij de conferentie nog wel om iets te laten zien van wat er gebeurt in het groene onderwijs en het groene bedrijfsleven. Dat laatste wordt gedaan aan de hand van een film waarin bijvoorbeeld de eigenaar van een Amsterdamse kapsalon, deels opgeleid in groen onderwijs, vertelt dat ze de chemische middelen heeft vervangen door plantaardige producten.

Wat er in het groen onderwijs gebeurt, is te zien in een boekje ‘Groen in Beeld’. Clemens Cornielje, die officieel afscheid neemt als voorzitter van de AOC Raad – Medy van der Laan heeft die functie intussen overgenomen -, ontvangt van Jan Pieter Janssen, voorzitter CvB Citaverde college, het eerste (en vandaag het enige) exemplaar.

Het is verder ook te zien in het verhaal van Theo Koolen, CvB Helicon Opleidingen. Hij toont hoe zijn aoc de afgelopen veertig jaar veranderde van landbouwschool naar groen opleidingscentrum. Een transitie, om in de terminologie van vandaag te blijven, met nieuwe oriëntaties, nieuwe opleidingen en nieuwe leergebieden. Veertig jaar geleden ging het puur om productie, twintig jaar later waren er al meer opleidingen over dienstverlening, maar nu kun je, volgens Koolen, in het groene onderwijs van Helicon Opleidingen een ontwikke-

‘The future is green’, citeert Medy van der Laan, de nieuwe voorzitter van de AOC Raad en dagvoorzitter tijdens de conferentie

Clemens Cornielje, Commissaris van de Koningin in de Provincie Gelderland, neemt afscheid als voorzitter van de AOC Raad. Na afloop van de conferentie spreekt directeur Marcel Kooijman hem toe en is er een receptie

ling zien naar beleving. Ook op vmbo-niveau. In de waaier van opleidingen zijn verbindingen naar design, sport, zorg en gezondheid.

De greenports liggen nog niet zo lekker, erkent Koolen. Daar komen allerlei leergebieden bij elkaar en als je niet dat hele totale gebied pakt, waarschuwt hij, “dan lopen we het risico dat we ons straks alleen maar een beetje met teelt mogen bezighouden.”

“De grootste opgave is voor ons om ons te oriënteren op de markt”, vervolgt hij. “Aoc’s voorop. Kijken wat er in het bedrijfsleven gebeurt, want je staat er verstoeld van. Maar het lijkt alsof de kloof met het bedrijfsleven met de dag groter wordt. Ik heb weleens het gevoel dat docenten niet meer bij bedrijven langs durven, bang dat ze de verkeerde vragen stellen. Maar, zeg ik dan, je moet gewoon met ze in gesprek. Ga er maar eens heen!” □